

Bruto domaći proizvod (BDP) i stvarna individualna potrošnja (SIP) po stanovniku, prema standardu kupovne moći 2019. godina

Prema konačnim podacima EUROSTAT-a bruto domaći proizvod po stanovniku prema standardu kupovne moći u Crnoj Gori u 2019. godini iznosio je 50% prosjeka EU.

Od zemalja članica EU, najveći BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći zabilježen je u Luksemburgu, čiji je nivo više od dva i po puta iznad prosjeka EU, i iznosi 260% evropskog prosjeka, dok se Bugarska nalazi na najnižem nivou sa 53% prosjeka EU.

Od zemalja iz regiona, prema konačnim podacima EUROSTAT-a, Hrvatska ima najveći BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći koji iznosi 65% prosjeka EU, dok se Crna Gora nalazi na drugom mjestu na nivou od 50% prosjeka EU. Srbija se nalazi na nivou od 41% evropskog prosjeka, Sjeverna Makedonija na nivou od 38%, Bosna i Hercegovina na nivou od 32%, dok se Albanija nalazi na nivou od 31% evropskog prosjeka.

Stvarna individualna potrošnja (SIP) po stanovniku prema SKM među zemljama članicama u 2019. godini se kretala u rasponu od 58% prosjeka EU u Bugarskoj do 135% prosjeka EU u Luksemburgu.

**Grafik 1. BDP-a po stanovniku prema standardu kupovne moći
2019. godina (EU¹=100)**

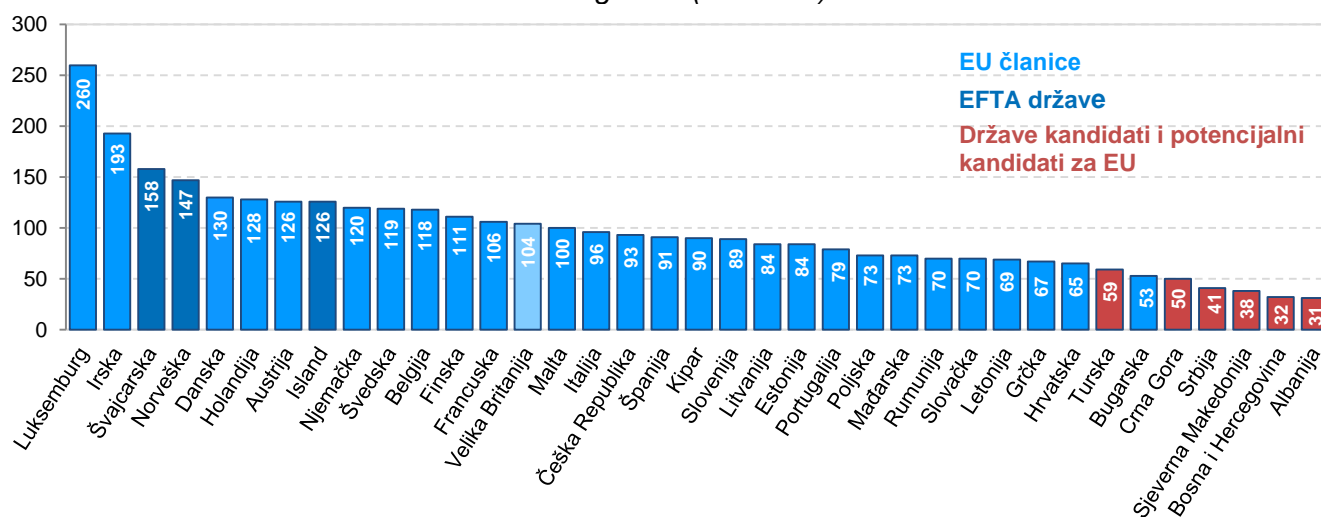

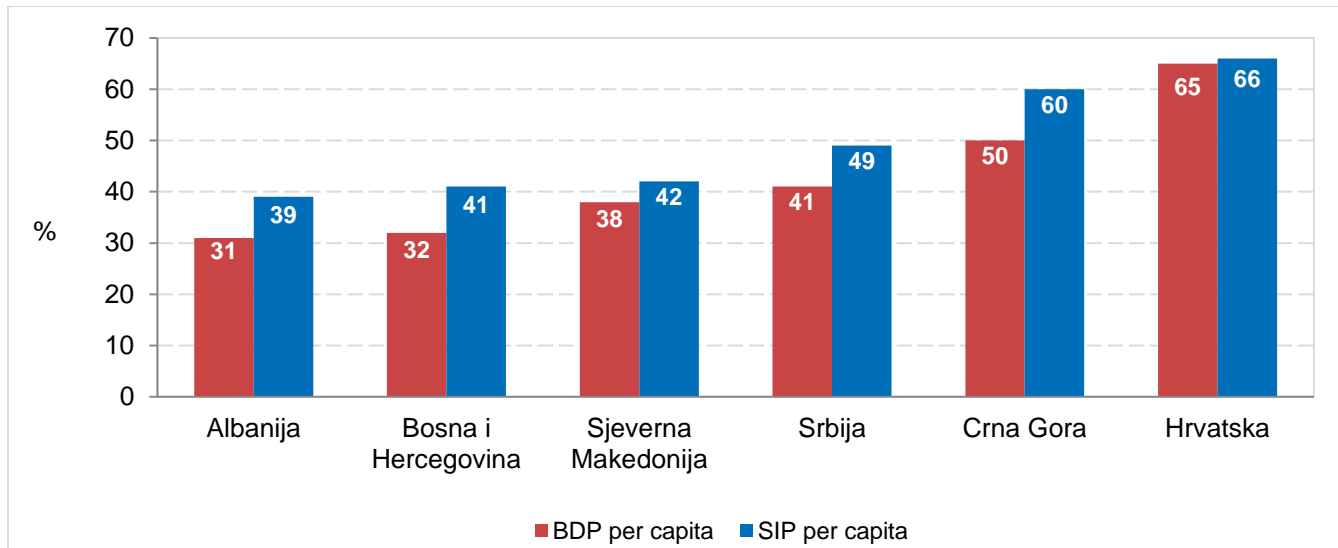
Tabela 1. Bruto domaći proizvod i stvarna individualna potrošnja po stanovniku, prema standardu kupovne moći za 2019. godinu (EU¹=100)

Država	BDP po stanovniku	SIP po stanovniku
EU¹	100	100
Euro-zona	106	106
Luksemburg	260	135
Irska	193	95
Danska	130	116
Holandija	128	114
Austrija	126	118
Njemačka	120	122
Švedska	119	109
Belgija	118	114
Finska	111	113
Francuska	106	109
Malta	100	85
Italija	96	99
Češka Republika	93	85
Španija	91	91
Kipar	90	95
Slovenija	89	83
Litvanija	84	92
Estonija	84	76
Portugalija	79	86
Poljska	73	79
Mađarska	73	67
Rumunija	70	79
Slovačka	70	69
Letonija	69	71
Grčka	67	78
Hrvatska	65	66
Bugarska	53	58
Velika Britanija	104	113
Norveška	147	131
Švajcarska	158	124
Island	126	116
Turska	59	67
Crna Gora	50	60
Srbija	41	49
Sjeverna Makedonija	38	42
Bosna i Hercegovina	32	41
Albanija	31	39

Izvor: EUROSTAT

¹ Od 1. februara 2020. godine Evropsku uniju (EU) čine 27 zemalja članica

Grafik 2. BDP i SIP po stanovniku prema standardu kupovne moći za 2019. godinu, poređenje sa zemljama okruženja (EU¹=100)

Posmatrajući zemlje regiona, stvarna individualna potrošnja po stanovniku prema standardu kupovne moći se kreće u rasponu od 39% do 66% prosjeka EU. Stvarna individualna potrošnja po stanovniku prema standardu kupovne moći u Crnoj Gori u 2019. godini iznosila je 60% prosjeka EU. Od zemalja u regionu SIP po stanovniku prema SKM je najveća u Hrvatskoj i iznosi 66% prosjeka EU, dok je najniža u Bosni i Hercegovini i Albaniji sa 41% odnosno 39% prosjeka EU.

Dok je bruto domaći proizvod (BDP) po glavi stanovnika uglavnom pokazatelj nivoa ekonomske aktivnosti, stvarna individualna potrošnja (SIP) po glavi stanovnika je alternativni pokazatelj, bolje prilagođen da opiše materijalno blagostanje domaćinstva.

Generalno, nivo SIP po stanovniku je više homogen nego BDP ali i dalje postoje značajne razlike među članicama EU. Struktura stvarne individualne potrošnje je bazirana na homogenim skupovima proizvoda i usluga koja domaćinstva konzumiraju ali su i dalje evidentne razlike između nivoa SIP per capita među zemljama članica EU.

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Standard kupovne moći (SKM) je jedinica vještačke valute koja eliminiše razlike između nivoa cijena između zemalja. Tako jedan SKM kupuje isti obim roba i usluga u svim zemljama. Ova jedinica omogućava smisleno poređenje obima ekonomskih pokazatelja u svim zemljama.

Ovaj indikator, između ostalog, koristi se za prostorno poređenje veličine BDP-a, odnosno veličine ekonomije, te ekonomskog blagostanja.

Na veličinu BDP-a po stanovniku izraženog u standardu kupovne moći najvećim dijelom utiče obim BDP-a obračunatog rashodnom metodom, nivo potrošačkih cijena i broj stanovnika.

Pariteti kupovne moći (PKM) su stope za prevođenje valuta koje se primjenjuju kako bi se izvršilo pretvaranje ekonomskih indikatora izraženih u nacionalnim valutama u zajedničku vještačku valutu – Standard kupovne moći (SKM), koja izjednačava kupovnu moć različitih nacionalnih valuta i omogućava svrsishodno poređenje obima između zemalja.

Na primjer, ako se bruto domaći proizvod po stanovniku izražen u nacionalnoj valuti svake zemlje koja učestvuje u poređenju, podijeli sa njenim PKM-om, dobijene vrijednosti će neutralizovati uticaj različitih nivoa cijena i istovremeno prikazati realni obim bruto domaćeg proizvoda na zajedničkom cjenovnom nivou. Kada se podijeli sa nominalnim kursom za datu godinu, PKM daje procjenu nivoa cijena za datu zemlju u odnosu na, npr. EU.

Indeksi nivoa cijena obezbjeđuju poređenje nivoa cijena između zemalja u odnosu na prosjek EU. Ako je indeks nivoa cijena veći od 100, zemlja se smatra relativno skupljom u poređenju sa EU prosjekom i obrnuto.

Stvarna individualna potrošnja odnosi se na sva dobra i usluge stvarno potrošene ili kupljene od strane domaćinstava. Ona obuhvata dobra i usluge kupljene direktno od strane domaćinstava kao i usluge koje su obezbijeđene od strane neprofitnih institucija i vladinih institucija za ličnu potrošnju (npr. zdravstvo i obrazovne usluge).

Izdaje Uprava za statistiku (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br. 2, telefon (+382) 20 230-811, faks (+382) 20 230-814

Saopštenje pripremila:

Ivana VIDA KOVIĆ

contact@monstat.org
